

ומעבודת כוכבים למדים מעילה של שינוי מ"רשות" הקדש, אף בלי הנאה⁽⁶⁸⁷⁾. כגון: המוציא מעות של הקדש לחולין, ולא נהנה ממעות עצמם אלא מהחפץ שקנה מהמעות⁽⁶⁸⁸⁾. או, כגון: נתן לחבירו דבר של הקדש.

כשם שהעובד עבודת כוכבים, משנה עצמו מרשות הקדוש ברוך הוא ומעבודתו לרשות האלילים, אף בלי הנאה.

וממשיכה הברייתא:

יכול הייתי לומר, שאם **נהנה ולא פגם**⁽⁶⁸⁹⁾, יהא חייב.

כלומר, אף על פי שלמדנו מסוטה⁽⁶⁹⁰⁾ לחייב בהנאה בלא פגם, כמבואר, מכל מקום יש

לומר, שעיקר הקפדת התורה בסוטה הוא על על עצם ההנאה, בין עם פגם ובין בלי פגם, ונלמד מעילה מסוטה לחייב על הנאה גם בלי פגם. ואילו במשנתנו שינוי שעל דבר שיש בו פגם, לא חייבים על ההנאה עד שיפגום.

ודנה הברייתא: מנין למדים "לפטור" מעילת הנאה בלא פגם, בדבר שיש בו פגם?

וכן, יכול הייתי לומר שאם **פגם ולא נהנה**, יהא חייב.

כלומר, אם נלמד מעבודת כוכבים, יש לדון ולומר, שכשם שהעובד עבודת כוכבים פוגם בשונאו של הקדוש ברוך הוא! ומניח עבודתו והולך אחרי ההבל⁽⁶⁹¹⁾, ואותו רשע

687.

נחלקו רבותינו הראשונים במעילה של שינוי, הוצאה מרשות הקדש, אם צריכה שתהא בה הנאה של שוה פרוטה. התוס' כאן סוברים, שאינה צריכה, ומועלין אף בלי הנאה. וכן כתבו לקמן [מבואר בהערה 703].

והקרבן אורה מעיר, למה אינו נקרא הנאה, הלא הקונה חפץ במעות הקדש נהנה מן החפץ? עיין שם שמסתמך על הגמרא בבא מציעא [צט א]. ועיין הערה הבאה בשם האבן האזל.

אבל הרמב"ם בפירושו המשנה לקמן [יט ב] כתב, שאף במעילה של שינוי, לא מעל עד שיהנה.

וזה לשונו: מי שנתן לחבירו חפץ של הקדש, שניהם מעלו, הנותן לפי שפגם ונהנה, שיש לו הנאה בקבלת חבירו את החפץ. ועיין שם עוד. וכן כתב בספרו יד החזקה [פרק ו הלכה ט] "נטל פרוטה של הקדש ונתנה לבלן, מעל, שהרי

נהנה בהיותו רוחץ בכל עת שירצה". ראה אור שמח [שם] ובשו"ת אחיעזר [סימן מז].

688. כן משמע מפשטות לשון התוס'. וכן כתב האבן האזל [סוף פרק ז מהלכות מעילה].

689. גירסת התוס'. וכן הוא בתורת כהנים.

690. כן פירשו התוס'. ובפירוש רבינו הלל על התורת כהנים.

ולפי פירוש זה, סברה הברייתא לחייב נהנה ולא פגם ופגם ולא נהנה, משום הדמיון לסוטה ולעבודת כוכבים. אבל בשיטה מקובצת מבאר, שהוא לימוד בפני עצמו [בלי קשר לסוטה ועבודת כוכבים] מפני שסוף סוף, כל אלו פגם ולא נהנה, ונהנה ולא פגם ומחובר ושליח, מעלו בקדשי ה'. ועיין בהערה 693.

691. כן כתבו התוס'.